

tene nødvendigvis indeholder en del matematiske formler, kan den også med udbytte læses af alle, der interesserer sig for disse geofysiske problemer.

Kaj Hansen.

Bruno Engels: Die kleintektonische Arbeitsweise unter besonderer Berücksichtigung ihrer Anwendung im deutschen Paläozoikum. Trykt i: Geotektonische Forschungen, Heft 13, edit: H. Stille & Fr. Lotze. E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 1959. 129 s. med 146 tekstfigurer, 6 bilag og 6 tavler. 16,5 × 25 cm. DM 37,60.

Bogen er skrevet til geologer for at vejlede dem i at beskrive de geotektoniske elementer: strygning, hældning, foldning med mere. Skønt stoffet er ordnet udelukkende med henblik på beskrivelsen af de geologiske materialers strukturelle orientering – en analyse af »Gefüge« eller »fabric« –, har dette dog interesse for geografer, fordi der omtales vigtige afbildningstyper. Disse er i nær familie med de kortprojektioner, som kartografen benytter, f.ex. er det af forfatteren behandlede »Schmidt-ske« koordinatsystem direkte afledt fra Lamberts kortprojektion. Værket rummer mange inspirerende passager; man opdager, hvorfra den moderne, numeriske geomorfologi i Norden har hentet sine ideer, og forbavses over, at disse ideer har deres udspring i geografien – i kortlægningen. Der er ikke tvivl om, at den analytisk interesserede geograf kan bruge mange af dr. Engels' anvisninger, og derved åbne ny veje, specielt for geomorfologien.

Hans Kuhlman.

Joachim H. Schultze et al.: Die Bodenerosion in Thüringen. Wesen, Stärke und Abwehrmöglichkeiten. VEB Hermann Haack, Geographisch-Kartographische Anstalt Gotha. 1959. 2. ed. 183 sider. 18,5 × 27 cm. 58 figurnumre heraf 2 kort. (Ergänzungsheft nr. 247 til Petermanns Geogr. Mitteilungen).

Det, at foreliggende bog er en anden udgave (1. ed. 1952), viser, at der findes et behov for oplysning om jordødelæggelse i Europa, og behovet dækkes delvist ved denne publikation. Værkets eksempler på soil erosion, uden for de klassiske lokaliteter, har et budskab til danske læsere, fordi vi ligesom tyskerne finder fænomenet i en halvmaskeret form. Siden anden verdenskrig har man i Tyskland været opmærksom på den snigende jordødelæggelse, se f. ex. hos H. Kuron, B. Grosse.

Afhandlingen er bygget over en protokol for ca. 300 iagttagelser, som er gjort i årene 1944-1951 i Thüringen, DDR. Observationerne, som er arkiveret i det geografiske institut i Jena, er mest af kvalitativ art, især omfattende skader forårsaget af rindende vand. De er præsenteret grupperet i forhold til de geologiske formationer i landet. Første kapitel behandler begrebet »Bodenerosion« d. v. s. den af mennesket accelererede erosion af jordbunden; derefter berettes om de simple registreringsmetoder, der har været brugt – en visuel, subjektiv inspektion har været grundelementet heri. Tredie kapitel giver en oversigt over jordødelæggelsens udbredelse såvel i Thüringen som i den øvrige verden. I næste afsnit belyses fænomenets opståen, idet der tales om disponerende og udløsende faktorer. De sidste to kapitler bruges til en kort omtale af erosionens omfang og bekæmpelse, selve bogen slutter med den omfangsrige protokol over de 300 »tilfælde«. De 58 illustrationer er trykt på løse blade.

Den, som ønsker nøje at studere soil erosion, har her en fortrinlig indgang til emnet. Sagen er grundigt og meget alsidigt behandlet, men bearbejdningen skæmmes af en overdreven systematiseringen, som observationsmaterialet ikke kan bære. Den gode eksempelsamling kommer heller ikke til sin ret, fordi de ledsagende fotografier er primitivt reproduceret. Væsentlige spørgsmål, der naturligt melder sig, forbliver ubesvaret: Hvilke registreringskriterier er entydigt anvendelige? Hvorledes skaber man en kvalitativ målestok, som vil organisere de subjektive indtryk? Men det må konkluderes, at publikationen fremtræder som en værdifuld »lærebog«.

Hans Kuhlman.

Venture to the Arctic. Edited by R. A. Hamilton. Pelican Book A 432.

Penguin Books 1958. 283 sider. 11 × 18 cm. Pris: 5 sh.

I en eminent lille bog i Pelican books normale format og på 283 sider gøres der rede for de videnskabelige resultater af British North Greenland Expedition 1950-53, der bl. a. foretog undersøgelser i Dronning Louise Land, oprettede overvintringsstationen »Northice« midt i den nordlige del af Indlandsisen, og som også foretog en række seismiske og gravimetriske målinger langs en rute fra overvintringsstationen ved Britannia Sø i Dronning Louise Land, over »Northice« til Thule Air Base.

Bogen er skrevet af expeditionens videnskabelige deltagere, og om selve expeditionens historie berettes kun, hvad der er nødvendigt for forståelsen af de videnskabelige resultater, og hvorledes de er fremkommet. Bogen rummer kapitler om opmålingen og kortlægningen af Dronning Louise Land, om meteorologien og geologien (af J. D. Peacock), om geomorfologien (af P. J. Wyllie) og en række glaciologiske afhandlinger af H. Lister, medens C. B. B. Bull behandler de geofysiske resultater fra selve Indlandsisen. Hertil kommer så en række iagttagelser over deltagernes fysiologiske og medicinske reaktioner meddelt af H. E. Lewis og J. P. Masterton. Bagest i bogen følger en bibliografi over expeditionens publikationer i forskellige tidsskrifter.

Bogen er velskrevet og rummer meget videnskabeligt stof af høj værdi. En række diagrammer, kortskitser og 32 sider fotografier samlet midt i bogen og på bedre papir end det øvrige supplerer på fortrinlig måde teksten, enkelte af kortene lider naturligvis under det lille format, men i almindelighed er det forbløffende, hvor meget det er lykkedes at få med, og hvor klart diagrammerne står. Som geograf kan man kun håbe på, at bindet her må blive efterfulgt af en lang række andre expeditionsberetninger af tilsvarende høje standard. Bogen vil være en værdifuld forøgelse til ethvert geografisk bibliotek.

Børge Fristrup.

Ebbe Munck: Strejftog i Nord. Gyldendal 1959. 17 × 24 cm. 180 sider + kort.

Pris: hft. 25,75 kr.

Bogen rummer Ebbe Muncks beretninger om hans deltagelse i oprettelsen af Scoresbysund kolonien, om bestigningen af Grønlands højeste bjerg, Gunnbjørns Fjæld i 1935, om Mørkefjord Expeditionen sammen med Eigil Knuth og om Dansk Pearyland Expedition. I et efterskrift kalder Ebbe Munck sig selv for »en amatør, der har haft adgang til at se de